

דף כה.

הרמב"ם הל' ערכין וחרמין פ"ד ה"ח

עין משפט א

עין לעיל דף כד. עין משפט ח

הרמב"ם הל' ערכין וחרמין פ"ד ה"ב

עין משפט ב

וְכַמָּה הוּא. כָּל מָקוֹם שֶׁאֵינוֹ לְזֶרַע בּוֹ חֶמֶר שְׁעוּרִים
וְיִזְרְעוּ בִּיד ^ו וְלֹא יִקָּרֵב זִרְעָתוֹ וְלֹא יִרְחַק אוֹתָהּ. עָרְכוּ
חֲמִשִּׁים שְׁקָלִים לְכָל שְׁנֵי יוֹבֵל. וְאִין שְׁנַת יוֹבֵל מִן הַמִּנִּין.
וְאַחַד הַמִּקְדִּישׁ שָׁדָה טוֹבָה שְׁאִין בְּכָל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל
כְּמוֹתָהּ. אוֹ שָׁדָה רָעָה שְׁאִין כְּמוֹתָהּ לְרַע. כָּזֶה מַעֲרִיכִין
אוֹתוֹ:

הרמב"ם הל' ערכין וחרמין פ"ד ה"ג

עין משפט ג

כְּשֶׁמוֹדֵדִין אֵין מוֹדֵדִין אֶלָּא מְקוֹמוֹת הָרְאוּיִין לְזִרְעָה.
הָיוּ שָׁם סְלָעִים גְּבוּהִים עֲשָׂרָה טַפָּחִים אוֹ נִקְעִים מְלֵאִים
מִיָּם עֲמוּקִים עֲשָׂרָה טַפָּחִים אֵין נִמְדָּדִין עִמָּהּ. פָּחוֹת
מִכָּאן נִמְדָּדִין עִמָּהּ:

ס. כִּסֵּף מִשְׁנָה: וּמִשְׁשׁ וּיִזְרְעוּ בִיד. בַּפ"ו דְּעֶרְכִין (דף כ"ה) מְפֹלֶת יָד וְלֹא מְפֹלֶת שְׁוֹרִים
וּפִירֵשׁ מְפֹלֶת יָד שְׁוֹרְעִים בִּיד וְלֹא מְפֹלֶת שְׁוֹרִים שֶׁהֵיוּ רִגְלִים וְכו'. וּמִשְׁשׁ וְלֹא
יִקָּרֵב זִרְעָתוֹ וְלֹא יִרְחַק אוֹתָהּ זֶה פִירוֹשׁ רַבִּינוּ בְּמָה שֶׁאָמְרוּ שֶׁם תִּנִּי לֹוי וְלֹא מַעֲבֹבָה וְלֹא
מוֹדֵק אֶלָּא בִּינוֹנִי וְרִשׁ"י פִירֵשׁ בַּעֲנִין אַחֵר. וְמָה שֶׁכָּתַב וְאִין שְׁנַת יוֹבֵל מִן הַמִּנִּין: וְאַחַד
הַמִּקְדִּישׁ שָׁדָה טוֹבָה וְכו'. מִשְׁנָה בַּפֶּרֶק ג' דְּעֶרְכִין (דף י"ד) אַחַד הַמִּקְדִּישׁ בַּחוּלֶת הַמַּחֲזֹז
וְאַחַד הַמִּקְדִּישׁ בַּפֶּרֶדְסוֹת סַבְסְטִי נוֹתֵן בֹּזֵרֶע חוֹמֶר שְׁעוּרִים חֲמִשִּׁים שְׁקָל כִּסֵּף:

עין משפט ד.ה. הרמב"ם הל' ערכין וחרמין פ"ד ה"ו

נִשְׁאָר לַיּוֹבֵל אַרְבַּע שָׁנִים נוֹתֵן הַפּוֹדָה אַרְבַּע סְלָעִים
וְאַרְבַּעָה פּוֹנְדִּיּוֹנוֹת לְכָל חֹמֶר וְאִם הִבְעֵלִים פָּדוּ אוֹתָהּ
נוֹתֵן חֲמֵשׁ. וְכֵן לְפִי חֲשָׁבוֹן זֶה סְלַע וּפּוֹנְדִּיּוֹן לְכָל שָׁנָה.
וְאִינוּ נוֹתֵן שָׁנָה בְּשָׁנָה אֶלָּא נוֹתֵן הֶכָּל כְּאַחַד:

עין משפט ו הרמב"ם הל' ערכין וחרמין פ"ד ה"ה

כִּיצַד דֶּרֶךְ הַחֲשָׁבוֹן בְּעֶרְכֵי שָׁדוֹת. הָרִי שֶׁהִקְדִּישׁ שָׁדָה
אֶחָדָתוֹ וְנִשְׁאָר לַיּוֹבֵל שְׁמוֹנֶה שָׁנִים חוּץ מִשְׁנַת הַיּוֹבֵל
שְׁאִינָה בַּחֲשָׁבוֹן כְּמוֹ שֶׁבִּאֲרָנוּ. כָּל הָרוּצָה לַפְּדוּתָהּ מִיַּד
הַקֹּדֶשׁ נוֹתֵן לְכָל (וִיקְרָא כז-טז) זֶרַע חֹמֶר שְׁעוּרִים
שְׁמוֹנֶה סְלָעִים וְשְׁמוֹנֶה פּוֹנְדִּיּוֹנוֹת. וְאִם רָצוּ הִבְעֵלִים
לַפְּדוּתָהּ נוֹתֵן עֶשֶׂר סְלָעִים וְעֶשְׂרָה פּוֹנְדִּיּוֹנוֹת לְפִי שֶׁהֵן
מוֹסִיפִין חֲמֵשׁ. וְכֵן כָּל חֲמֵשׁ הָאָמוֹר בְּתוֹרָה צָרִיךְ שִׁיְהֶא
הִקְרִין עִם הַתּוֹסְפוֹת חֲמֵשָׁה נִמְצָא שֶׁהוֹסִיף רְבִיעַ הִקְרִין.
וְכֵן אִם פָּדְתָה אִשְׁתּוֹ שֶׁל מִקְדִּישׁ אוֹ אֶחָד מִיּוֹרְשָׁיו הָרִי
אֵלּוֹ מוֹסִיפִין חֲמֵשׁ:

ע. כסף משנה: ומ"ש ואינו נותן שנה בשנה וכו'. משנה בפ"ו דערכין (דף כ"ה) אם אמר
הריני נותן דבר שנה בשנה אין שומעין לו אלא נותן את כולו כאחד:

פ. כסף משנה: כיצד דרך החשבון וכו'. משנה פ' ששי דערכין (דף כ"ה) הקדישה שנים
ושלש שנים לפני היובל נותן סלע ופונדיון לשנה. ומה שכתב ואם רצו הבעלים לפדותה
וכו' מפורש בפרשת אם בחקותי ואם גאול יגאל את השדה המקדיש אותו ויסף חמשת
כסף ערכך עליו וקם לו. ומה שכתב וכן כל חומש האמור בתורה צריך שיהא הקרן עם
התוספת חמשה וכו'. בפרק הזהב (דף נ"ד) בעיא דאיפשיטא דחומשא מלבר ופירש"י על
ארבעה רבעים מוסיף החמישי מן החוץ דהוה ליה לעשרים זוז חמש זוז. ומ"ש וכן אם
פדתה אשתו של מקדיש:

עין משפט ז.ז.

הרמב"ם הל' ערכין וחרמין פ"ד ה"ב

עין לעיל עין משפט ב

עין משפט ט

הרמב"ם הל' ערכין וחרמין פ"ד ה"ב

גְּאֻלָּה הַמִּקְדִּישׁ א קָדָם שְׂגִיעַ הַיּוֹבֵל הָרִי זֶה חוֹזֶרֶת
לְבַעֲלֶיהָ וְהַעֲרָךְ שְׁנָתָן יִפֹּל לְבִדָּק הַבֵּית כָּמוֹ שֶׁבְּאַרְנוּ. וְכֵן
אִם גְּאֻלָּה בָּנוּ שֶׁל מִקְדִּישׁ הָרִי זֶה חוֹזֶרֶת לְאָבִיו בַּיּוֹבֵל.
אֲבָל אִם גְּאֻלָּה אוֹתָהּ בָּתּוֹ אוֹ שָׂאָר קְרוֹבָיו אוֹ נִכְרֵי מִיד
הַהֶקְדָּשׁ. אִם חָזַר הַמִּקְדִּישׁ וּגְאֻלָּה מִיָּדָן חוֹזֶרֶת לוֹ
לְעוֹלָם. וְאִם לֹא גְאֻלָּה מִיָּדָן אֲלֹא הִגִּיעַ הַיּוֹבֵל וְהָיָה תַּחַת
יַד הַבֵּית אוֹ שָׂאָר קְרוֹבִים אוֹ נִכְרֵי הָרִי זֶה יוֹצֵאָה לַהֶקְדָּשׁ
וְאֵינָהּ חוֹזֶרֶת לְבַעֲלִים לְעוֹלָם. אֲלֹא תִהְיֶה אֲחֻזָּה לַכֹּהֲנִים
שֶׁנֶּאֱמַר (וַיִּקְרָא כֹז-כֹּא) 'וְהָיָה הַשְּׂדֵה בְּצִאתוֹ בֵּיכֹל לַפֶּה' וְגו'.
וְאֵין הַכֹּהֲנִים צָרִיכִין לִתֵּן דָּמִים שֶׁכֶּכֶר נִפְדִּית מִיד
הַהֶקְדָּשׁ וְלִקַּח עֶרְכָּהּ מֵאַחֵר אֲלֹא תִחְזַר לַכֹּהֲנִים כְּאֵלוֹ הֵם
בְּעַלְיָהּ:

צ. כסף משנה: גאולה המקדיש וכו'. משנה שם (דף כ"ה) הקדישה וגאולה אינה יוצאה מידו ביובל: וכתב הראב"ד א"א לא ידעתי מאי חוזרת והרי היא תחת ידו עכ"ל. ודבר פשוט הוא אלא דאידי דבעא למיתני סיפא גבי גאולה בנו חוזרת תנא נמי רישא חוזרת. ומה שכתב וכן אם גאולה בנו וכו' גם זה שם במשנה גאולה בנו יוצאת לאביו ביובל גאולה אחר או אחד מהקרובים וגאולה מידו יוצאת לכהנים ביובל, ואית דגרסי אינה יוצאת לכהנים ביובל והיא גירסת רבינו וכבר העיד הראב"ד שמצא נוסחא כן ומשמע טעמא דגאולה מידו הא אם לא גאולה מידו יוצאה לכהנים ביובל ואיבעיא בגמרא אם בת דינה כבן ואיפשיטא דכאחר דמיה: וכתב הראב"ד המקדיש וגאלו מידן חוזרת לו לעולם א"א תמה אני על זה וכו'. ומה שכתב ואין הכהנים צריכים ליתן דמים וכו'. פשוט הוא:

עין משפט י

הרמב"ם הל' ערכין וחרמין פ"ד הכ"ג

הַמְקֻדֵּשׁ שְׁדָּהוּ וּפְדָה אוֹתָהּ כֹּהֵן מִיַּד הַהִקְדָּשׁ **ק** וְהִגִּיעַ הַיּוֹבֵל וְהָיָא תַּחַת יַד הַכֹּהֵן לֹא יֹאמַר הוֹאִיל וְהָרִי הִיא יוֹצֵאָה לַכֹּהֲנִים הָרִי הִיא תַּחַת יָדִי וְזָכִיתִי בָּהּ אֲלֹא יוֹצֵאָה לְכָל אֲחָיו הַכֹּהֲנִים:

דף כה:

עין משפט א

הרמב"ם הל' עבדים פ"ד ה"ז

יַעַד אוֹתָהּ הָאֲדוֹן לְעַצְמוֹ **ר** אוּ לְבָנוּ הָרִי הִיא כְּשֶׁאָר אַרוֹסוֹת וְאֵינָהּ יוֹצֵאָה בְּאֶחָד מִכָּל אֱלוֹ אֲלֹא בְּמִיתַת הַבַּעַל אוּ בְּגִט. וּמִצּוֹת יַעוּד קוֹדֶמֶת לְמִצּוֹת פְּדִיָּה. כִּי־צַד מִצּוֹת יַעוּד. אוֹמֵר לָהּ בְּפָנַי שְׁנַיִם הָרִי אֶת מְקוֹדְשֶׁת לִי הָרִי אֶת מְאֻרְסֶת לִי הָרִי אֶת לִי לְאִשָּׁה אֲפֹלוּ בְּסוֹף שֵׁשׁ סָמוּךְ לְשִׁקִּיעַת הַחֲמָה. וְאֵינִי צָרִיךְ לִתֵּן לָהּ כָּלוּם שְׁמַעוֹת הָרֵאשׁוֹנוֹת לְקִדּוּשֵׁין נִתְּנוּ וְנוֹהֵג בָּהּ מִנְּהַג אִישׁוֹת וְאֵינִי

ק. כסף משנה: המקדיש שדהו ופדה אותה כהן מיד ההקדש וכו'. משנה שם (דף כ"ה) ויליף לה בברייתא מקרא:

ר. כסף משנה: יעד אותה האדון לעצמו וכו'. פרק קמא דקידושין (דף י"ח) ברייתא ע"ע יוצא בשנים וביובל מה שאין כן בעבריה ואוקמה רב ששת כגון שיעדה יעדה פשיטא גיטא בעיא מהו דתימא לא ליבטלא הני הלכתא מינה קמ"ל: ומצות יעוד קודמת וכו'. משנה ספ"ק דבכורות (דף י"ג): כיצד מצות יעוד וכו' עד ואינו נוהג בה מנהג שפחות. ברייתא פ"ק דקידושין (דף י"ט ע"ב) כלשון רבינו. ומ"ש סמוך לשקיעת החמה פירוש אע"פ שאין בנשאר מהיום שיעור ששוע עבודתו פרוטה לפי שמעות הראשונות כלומר מעות שנתן האדון לאביה לקידושין ניתנו וכל שאמר לה כן בתוך שש הוה ליה ייעוד למפרע משעת מכירה ולכך אע"פ שהוא סמוך לשקיעת החמה אינו צריך ליתן לה כלום ואע"פ שר' יוסי ברבי יהודה חולק שם ואומר דמעות הראשונות לא לקידושין ניתנו הלכה כת"ק: ואינו מייעד שתים וכו'. במכילתא: וכיצד מיעדה לבנו אם היה בנו גדול. בפ"ק דקידושין (דף י"ט) בעי ר"ל מהו שייעד לבנו קטן וכו' ת"ש דאמר ר' ינאי אין יעוד אלא בגדול:

נוהג בזה מנהג שפחות. ואינו מיעד שתים כאחת שנאמר
(שמות כא-ח) 'יעדה'. וכיצד מיעדה לבנו. אם היה בנו
גדול ונתן רשות לאביו ליעדה לו הרי האב אומר לה
בפני שנים הרי את מקדשת לבני:

עין משפט ב.ג. הרמב"ם הל' יבום וחליצה פ"א ה"א

מצות עשה מן התורה שייבם אדם אשת אחיו מאביו
בין מן הנשואין בין מן הארוסין אם מת בלא זרע
שנאמר (דברים כה-ה) 'ובן אין לו' (דברים כה-ה)
'יבמה יבא עליה'. ומן התורה אין צריך לקדש יבמתו
שזו אשתו היא שהקנו אותה לו מן השמים אלא יבוא
עליה. וכתבתה על נכסי בעלה שמת:

שו"ע אה"ע סימן קנו סעיף א

א. מת אחיו מאביו ולא הניח זרע של קיימא, מצווה לייבם אשתו
האלמנה אפי' מן האירוסין.

עין משפט ד הרמב"ם הל' ערכין וחרמין פ"ד ה"ב

עין לעיל כה. עין משפט ט

עין משפט ה הרמב"ם הל' ערכין וחרמין פ"ד ה"ב

האשה שהקדישה שדה אחזתה **ש** וגאלה בעלה מיד
הקדש והגיע היובל והיא תחת יד הבעל הרי הדבר

ש. כסף משנה: האשה שהקדישה שדה אחזתה וכו'. בפרק ו' דערכין (דף כ"ה ע"ב)
בעי רבי זירא אשה מי מעמיד לה שדה בעל מוקים לה שכן יורשה או דילמא בן

סֶפֶק אִם תִּחְזֹר לְאַשָּׁה אוֹ תֵצֵא לַכֹּהֲנִים. לְפִיכָךְ קִדְּמָה
הָאִשָּׁה וְהִחֲזִיקָה בָּהּ אַחֵר הַיּוֹבֵל אֵין הַכֹּהֲנִים יְכוּלִין
לְהוֹצִיא מִיָּדָהּ. וְכֵן אִם קִדְּמוּ הַכֹּהֲנִים וְהִחֲזִיקוּ בָּהּ אֵינָהּ
יְכוּלָה לְהוֹצִיא מִיָּדָם:

עין משפט ו ערמב"ם הל' ערכין וחרמין פ"ד הכ"ג

הַמְקֻדֵּשׁ שָׁדָהּ וּפָדָהּ אוֹתָהּ כֹּהֵן מִיַּד הַקֹּדֶשׁ * וְהִגִּיעַ
הַיּוֹבֵל וְהָיָא תַּחַת יַד הַכֹּהֵן לֹא יֹאמַר הוֹאִיל וְהָרִי הִיא
יוֹצֵאָה לַכֹּהֲנִים הָרִי הִיא תַּחַת יָדִי וְזָכִיתִי בָּהּ אֶלָּא יוֹצֵאָה
לְכָל אַחֲרֵי הַכֹּהֲנִים:

עין משפט ו ערמב"ם הל' ערכין וחרמין פ"ד הי"ט

הַמְקֻדֵּשׁ שָׁדָה אַחֲזָתוּ * וְהִגִּיעַ הַיּוֹבֵל וְלֹא נִפְדִּית אֶלָּא
הָרִי הִיא תַּחַת יַד הַקֹּדֶשׁ. הַכֹּהֲנִים נוֹתְנִין אֶת דָּמֶיהָ וְתַהֲיָה

מוקים לה שכן נוטל בראוי כבמוחזק תיקון. ופירש רש"י אשה שהקדישה שדה מלוג וכו' עד כבמוחזק. ואיני יודע למה לא כתב רבינו שאם גאלה בנה דהויא נמי ספק ועוד שאין סגנון בבא זו שכתב רבינו כסגנון האי בעיא דר' זירא דבעיא הויא לענין מי יפדנה מיד הקדש שלא תצא לכהנים ביובל בעל או בן. ורבינו נקיט לה לענין אם גאלה הבעל אם יוצאת לכהנים. לפיכך נראה לי דרבינו גריס הכי בעי ר' זירא אשה בעל מעמיד שדה בידה שכן יורשה כבן או דלמא שאני בן שכן נוטל בראוי כבמוחזק וה"פ בעל מעמיד לה שדה ולא תצא לכהנים כדאשכחן בבן שכן גאלה אינה יוצאה לכהנים דמה זה יורשה אף זה יורשה או דילמא שאני בן שכן נוטל בראוי כבמוחזק דלפי זה אין הבעיא אלא היכא שגאלה הבעל אם מעכב שלא תצא לכהנים. ונראה שזו היתה גירסת הראב"ד שכתב א"א מסתברא שהאשה וכו' דמשמע שהספק הוא אם האשה מוחזקת בשדה על ידי הבעל וכמו שכתבתי לדעת רבינו ומכל מקום תמה אני היאך פוסק הראב"ד הלכה מסברא מאחר שבגמרא עלתה בתיקון:

ת. כסף משנה: המקדיש שדהו ופדה אותה כהן מיד ההקדש וכו'. משנה שם (דף כ"ה) ויליף לה בברייתא מקרא:

א. כסף משנה: המקדיש שדה אחוזתו וכו'. במשנה פ"ו דערכין (דף כ"ה): הגיע היובל ולא נגאלה הכהנים נכנסים לתוכה ונותנים את דמיה דברי ר' יהודה ר"ש אומר נכנסים אבל לא נותנים וידוע דהלכה כר' יהודה, ופירש"י כהנים של משמר היובל נכנסים לתוכה

אַחֲזָה לָהֶם. שְׁאִין הֶקְדֵּשׁ יוֹצֵא בְּלֹא פְדִיּוֹן. וְאוֹתָן הַדָּמִים יִפְּלוּ לְהֶקְדֵּשׁ בְּדֶק הַבַּיִת:

וכו' והיא חלוטה בידם עכ"ל. ומצאתי כתוב דמיה הכתוב בתורה חמשים סלעים. ומ"ש רבינו ואותם הדמים יפלו להקדש בדק הבית. פשוט הוא: